

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

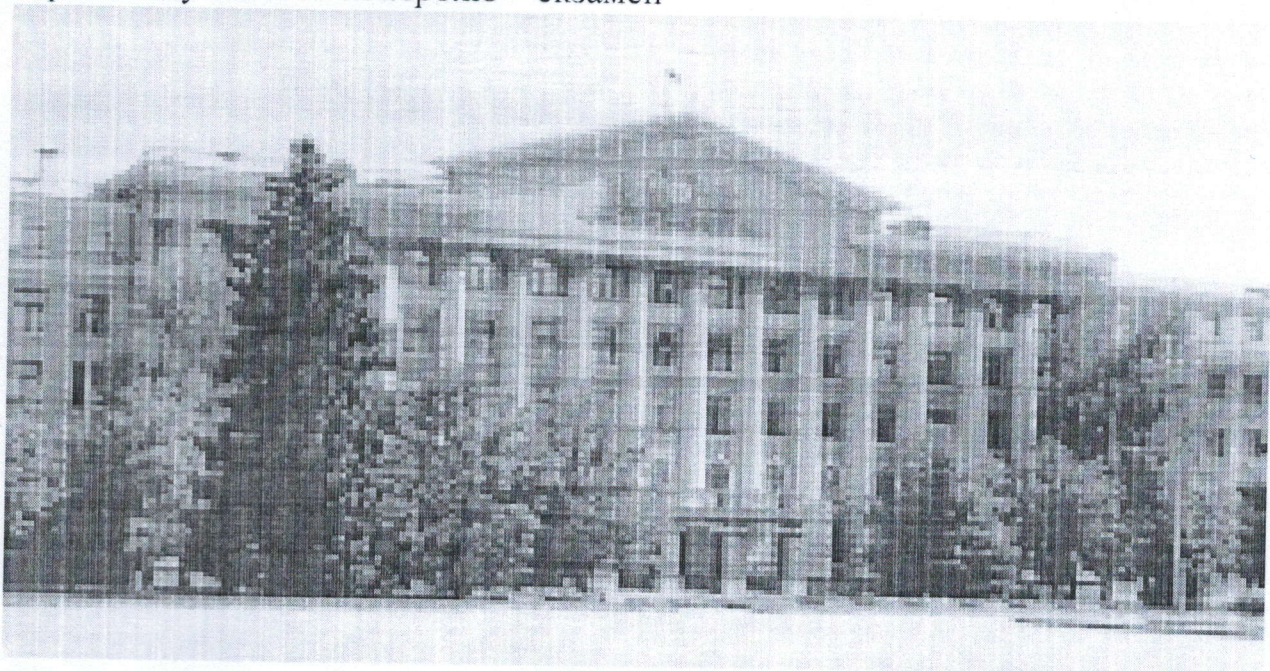
Кафедра юридичної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор НАВС
полковник поліції
Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ
_____ . 2025

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
РІЗНИМ КАТЕГОРІЯМ ГРОМАДЯН**

Статус дисципліни – обов’язкова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика
та інформація
Спеціальність – С4 Психологія
Освітня програма – Психологія (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – екзамен

Київ – 2025

Розробник:

Тетяна СНЯТКОВА, доктор філософії, доцент кафедри юридичної психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ
протокол від 03.07.2025 року, №19

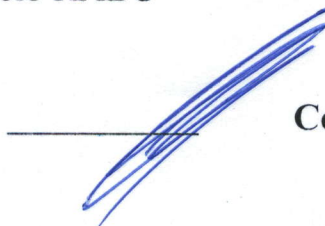
Завідувач кафедри
юридичної психології

Іван ОХРИМЕНКО

Схвалено науково-методичною радою НАВС
протокол від 24.07.2025 року, №7

Голова науково-методичної ради

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 202__ /202__ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток_).

протокол засідання кафедри від
_____ 202__

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від
_____ 202__

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 202__ /202__ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток_).

протокол засідання кафедри від
_____ 202__

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від
_____ 202__

Голова НМР

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» є формування у здобувачів освіти системи знань, умінь та навичок, необхідних для надання ефективної та етичної психологічної допомоги, що відповідає чинному законодавству України.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Організаційні засади надання психологічної допомоги в Україні.
2. Правові та етичні основи професійної діяльності психолога.
3. Основні напрямки та методи надання психологічної допомоги різним категоріям громадян.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. **Метою викладання** навчальної дисципліни «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про організаційні та правові основи надання психологічної допомоги, що забезпечують ефективну професійну діяльність у різних соціальних інститутах. Опанування дисципліни спрямоване на розвиток умінь орієнтуватися у чинному законодавстві України та міжнародних нормативно-правових актах, що регулюють сферу психологічної допомоги, а також на формування здатності застосовувати ці знання у роботі з різними категоріями громадян. Теоретична та практична підготовка сприятиме вихованню професійно важливих якостей – правової культури, етичної відповідальності, професійної толерантності та здатності діяти відповідно до законодавчих і моральних норм.

2.2. **Основним завданням** вивчення дисципліни «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» є створення умов для засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок, необхідних для розуміння організаційних та правових аспектів надання психологічної допомоги; орієнтації у національних і міжнародних правових документах, що регламентують діяльність психолога; засвоєння етичних стандартів та норм професійної поведінки; практичного застосування правових знань у процесі організації та надання психологічної допомоги різним категоріям громадян.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- ✓ основні поняття та принципи організації психологічної допомоги;
- ✓ законодавчі та нормативно-правові акти України у сфері охорони психічного здоров'я та психологічної допомоги;

- ✓ міжнародні стандарти і рекомендації щодо надання психологічної допомоги;
- ✓ права, обов'язки та відповідальність психолога в професійній діяльності;
- ✓ етичні засади психологічної практики;
- ✓ специфіку організації психологічної допомоги різним категоріям громадян (дітям, підліткам, сім'ям, особам похилого віку, військовослужбовцям, постраждалим від насильства, переселенцям тощо).

вміти:

- ✓ орієнтуватися у чинному законодавстві та застосовувати його норми у практичній діяльності;
- ✓ визначати організаційно-правові умови надання психологічної допомоги конкретним категоріям населення;
- ✓ аналізувати та узагальнювати нормативно-правові акти з метою вирішення професійних завдань;
- ✓ дотримуватися етичних принципів і правових норм у процесі професійної взаємодії;
- ✓ здійснювати інформаційний пошук та критично оцінювати правові й організаційні джерела; застосовувати набуті знання для ефективної взаємодії з державними, громадськими та міжнародними організаціями у сфері психологічної допомоги.

Пререквізити: «Актуальні проблеми практичної психології», «Психологія життєвих криз», «Психологія психотравми», «Екстремальна та кризова психологія», «Основи психологічного консультування», «Основи психодіагностики».

Постреквізити: «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології», «Основи психологічної профілактики», «Актуальні проблеми кризової психології».

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри юридичної психології, які безпосередньо проводять заняття k015@naiau.kiev.ua.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Організаційні засади надання психологічної допомоги в Україні.

Поняття та сутність психологічної допомоги. Визначення та структура психологічної допомоги. Основні цілі, завдання та напрями. Суб'єкти надання психологічної допомоги. Державні інституції (освітні, медичні, соціальні служби). Громадські організації та благодійні фонди. Приватна практика

психолога. Система охорони психічного здоров'я в Україні. Місце психолога у системі охорони здоров'я. Взаємодія психологів з лікарями, соціальними працівниками, педагогами. Моделі організації психологічної допомоги. Український досвід. Зарубіжні практики: європейська, американська, міжнародна. Актуальні тенденції розвитку системи.

Тема 2. Правові та етичні основи професійної діяльності психолога.

Нормативно-правове регулювання психологічної допомоги в Україні. Законодавча база («Закон України «Про психологічну допомогу», Про охорону здоров'я», «Про освіту», «Про соціальні послуги»). Підзаконні акти, накази МОЗ та МОН України. Міжнародно-правові акти у сфері психічного здоров'я. Загальна декларація прав людини, Європейська конвенція з прав людини. Рекомендації ВООЗ, міжнародні стандарти психологічної допомоги. Права, обов'язки та професійна відповідальність психолога. Гарантії правового захисту фахівця. Юридична та етична відповідальність за порушення професійної діяльності. Етичний кодекс психолога. Основні принципи (конфіденційність, добровільність, компетентність). Етичні дилеми в практиці психолога. Взаємозв'язок етики та права у професійній діяльності.

Тема 3. Основні напрямки та методи надання психологічної допомоги різним категоріям громадян.

Психологічна допомога дітям і підліткам: законодавчі норми захисту прав дитини, психологічний супровід у системі освіти. Психологічна допомога сім'ям та особам, які зазнали насильства: механізми захисту прав постраждалих (закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству»), організація кризової психологічної допомоги. Психологічна допомога військовослужбовцям, ветеранам та внутрішньо переміщеним особам: правові гарантії підтримки, організаційні форми психологічної реабілітації. Психологічна допомога людям похилого віку та особам з інвалідністю: соціальні й правові механізми підтримки, специфіка роботи психолога з уразливими категоріями громадян. Взаємодія державних і недержавних структур у наданні допомоги різним групам населення: роль центрів соціальних служб, НГО, міжнародних організацій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань Соціальні науки, журналістика, інформація та	Обов'язкова	

	міжнародні відносини		
	Спеціальність С4 Психологія		
Кількість розділів – 1		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120			1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Ступінь вищої освіти: Магістр	Семестр	
			1-й
		Лекції	
			4 год.
		Семінарські	
			8 год.
		Практичні	
			6 год.
		Самостійна робота	
			102 год.
		Вид контролю:	
			екзамен

Структура залікового кредиту (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі		
		л	п	се м	с.р.		л	сем	пз с.р.
Тема 1. Організаційні засади надання психологічної допомоги в Україні.						44	2	2	- 40
Тема 2. Правові та етичні основи професійної діяльності психолога.						26	-	2	2 22
Тема 3. Основні напрямки та методи надання психологічної допомоги різним категоріям громадян.						50	2	4	4 40
Разом						120	4	8	6 102

4. ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Організаційні засади надання психологічної допомоги в Україні.

1. Аналіз структури системи психологічної допомоги в Україні.
2. Визначення ролі психолога в освітніх, медичних та соціальних закладах.
3. Обговорення кейсів:
 - організація психологічної допомоги у школі;
 - роль психолога у кризовому центрі;
 - приватна практика – виклики та перспективи.
4. Порівняння українських і зарубіжних моделей психологічної допомоги.

Література: [3, 6, 8, 20, 21, 30, 32]

Тема 2. Правові та етичні основи професійної діяльності психолога.

Семінарське заняття – 2 год.

1. Робота з нормативними документами: аналіз ключових статей законів України.
2. Практичні вправи: складання алгоритму дій психолога у випадках порушення прав клієнта.
3. Розбір професійних етичних дилем (конфіденційність, інформована згода, подвійні відносини).
4. Міні-дискусія: «Що важливіше у роботі психолога – право чи етика?»

Практичне заняття – 2 год.

1. Розглянути Закон України «Про соціальні послуги». Визначити, які види психологічної допомоги відносяться до соціальних послуг, хто має право їх надавати та які вимоги до постачальників цих послуг.
2. Проаналізувати Сімейний кодекс України та Закон України «Про охорону дитинства». Визначте правові підстави для надання психологічної допомоги неповнолітнім без згоди батьків (законних представників) у випадках, коли існує загроза життю чи здоров'ю дитини.
3. Виокремити етичні принципи в роботі психолога.
4. Розробити в групах міні-проект «Етичні норми роботи психолога з ветеранами та членами їх сімей». Визначити, які додаткові етичні принципи слід враховувати, працюючи з цією категорією громадян.
5. Відпрацювання навичок встановлення терапевтичного контакту та укладання інформованої згоди з урахуванням правових аспектів.

Література: [10, 13, 14 -19, 22]

Тема 3. Основні напрямки та методи надання психологічної допомоги різним категоріям громадян.

Семінарське заняття – 4 год.

1. Особливості та методи надання психологічної допомоги дітям та підліткам.
2. Специфіка психологічної роботи з особами з інвалідністю (інструменти та підходи).
3. Наданні психологічної допомоги ветеранам та учасникам бойових дій. Методики роботи з посттравматичним стресовим розладом.
4. Надання психологічної допомоги особам, що постраждали від домашнього насильства.
5. Особливості надання психологічної допомоги поліцейським УБД та їх родинам.
6. Питання конфіденційності та інформованої згоди в контексті роботи з різними категоріями клієнтів.

Практичне заняття – 4 год.

1. Розгляд законодавчих норм щодо захисту прав дітей, жертв насильства, ветеранів, переселенців.
2. Аналіз кейсів:
 - дитина, яка пережила булінг;
 - жінка – жертва домашнього насильства;
 - працівник поліції після повернення з зони бойових дій;
 - людина похилого віку, що потребує підтримки.
3. Рольові ігри: відпрацювання навичок кризового консультування.
4. Груповий проєкт: розробка плану міжвідомчої взаємодії (психолог – соціальна служба – медичний заклад – поліція).

Література: [1, 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 23-28]

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Вимоги до організації самостійної роботи здобувачів та структура навчальних завдань визначаються навчальними програмами дисципліни.

Основними завданнями самостійної роботи здобувачів є підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення окремих питань дисципліни. Самостійна робота передбачає підготовку навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих нижче тем.

1. Психологічна допомога дітям-жертвам булінгу.
2. Особливості психологічної роботи з підлітками з девіантною поведінкою.
3. Корекція посттравматичних стресових розладів у дітей, що пережили війну.
4. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

5. Робота з психосоматичними розладами в дитячому віці.
6. Психологічна допомога дітям з дисфункційних сімей.
7. Техніки ігрової терапії в роботі з дошкільнятами.
8. Кризове консультування підлітків під час екзаменаційного стресу.
9. Методики роботи з дитячою тривожністю та страхами.
10. Психологічна підтримка курсантів у процесі професійного самовизначення.
11. Особливості психологічного консультування жертв домашнього насильства.
11. Психологічна робота з пацієнтами з депресивними розладами.
12. Кризове консультування осіб у стані гострого горя.
13. Психологічна допомога особам з тривожними розладами (панічні атаки, генералізована тривога).
14. Корекція емоційного вигорання у представників "допомагаючих" професій.
15. Психологічний супровід осіб з залежною поведінкою (алкоголізм, наркоманія).
16. Психологічна допомога при розладах харчової поведінки (анорексія, булімія).
17. Робота з наслідками сексуального насильства у дорослих.
18. Психологічна підтримка осіб, які пережили втрату близької людини.
19. Консультування щодо кар'єрної адаптації та професійних криз.
21. Сімейне консультування під час розлучення.
22. Психологічна допомога при конфліктах між батьками та дітьми.
23. Робота з сім'ями, де є діти з інвалідністю.
24. Корекція подружніх конфліктів у молодих сім'ях.
25. Психологічний супровід сімей, що пережили міграцію.
26. Психологічна допомога парам, які переживають кризу відносин.
27. Техніки медіації в сімейному консультуванні.
28. Психологічна підтримка сімей військовослужбовців.
29. Робота з сім'ями, що мають членів з психічними розладами.
30. Психологічне консультування при усиновленні/удочерінні.
31. Особливості психологічної допомоги при деменції та хворобі Альцгеймера.
32. Психологічний супровід осіб, які переживають самотність у похилому віці.
33. Робота з тривожними станами та депресією у працівників Національної поліції України.
34. Психологічна допомога особам, що втратили життєві орієнтири після виходу на пенсію.
35. Психологічне консультування щодо адаптації до умов будинку для літніх людей.
36. Корекція когнітивних порушень у похилому віці.

37. Психологічна підтримка осіб, які доглядають за важкохворими родичами.
38. Робота з наслідками пережитого стресу в похилому віці.
39. Психологічна допомога при адаптації до фізичних обмежень.
40. Формування психологічної стійкості у працівників Національної поліції України.
41. Психологічна допомога біженцям та внутрішньо переміщеним особам.
42. Психологічний супровід ветеранів бойових дій.
43. Робота з психотравмами у військовослужбовців, що пережили полон.
44. Психологічне консультування осіб з суїцидальними намірами.
45. Психологічна допомога особам з інвалідністю.
46. Особливості психологічної роботи з пацієнтами онкологічних клінік.
47. Психологічний супровід представників ЛГБТК+ спільноти.
48. Психологічна допомога постраждалим від стихійних лих.
49. Психологічна робота з особами, які перебувають у місцях позбавлення волі.
50. Кризове консультування в умовах надзвичайних ситуацій.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основні методи навчання реалізуються упродовж семінарських занять, самостійної роботи, виконання поточних контрольних завдань, виконання тестових завдань, підготовки реферативних повідомлень. Оцінка якості засвоєння знань з дисципліни «Організаційно-правові засади психологічної допомоги різним категоріям громадян» охоплює поточний контроль успішності, виконання самостійної роботи та складання підсумкового контролю у вигляді екзамену.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
	Екзамен	
Max 40%	Max 60%	Max 100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення

90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Ноутбук, проектор.

10. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни:

1. Поняття «психологічна допомога» та її основні форми.
2. Основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність психологів в Україні.
3. Правовий статус психолога як фахівця.
4. Етичні принципи є ключовими в роботі практичного психолога.
5. Особистість психолога як основне знаряддя його професійності.
6. Психологічна практика як особливий вид діяльності психолога
7. Зміст принципу конфіденційності в психологічному консультуванні.
8. Організаційно-правові форми надання психологічної допомоги (державні, приватні, громадські).
9. Основні документи, що супроводжують психологічну практику (протоколи, договори, звіти).
10. Вимоги до освіти та кваліфікації психолога встановлені законодавством України.
11. Основні види психологічної допомоги: психопрофілактика, психокорекція, реабілітація.
12. Індуїдуальна психологічна допомога: переваги, механізми дії.
13. Особливості психологічної допомоги в групі: механізми дії.
14. Організація та методика діагностичного процесу.
15. Зміст поняття «професійна таємниця» в роботі психолога.
16. Особливості правового регулювання надання психологічної допомоги дітям та підліткам.
17. Назвіть основні види психологічної допомоги сім'ям.
18. Специфіка психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства.
19. Організаційні засади психологічної роботи з особами з інвалідністю.

20. Правові аспекти надання психологічної допомоги військовослужбовцям та ветеранам.
21. Особливості роботи психолога з літніми людьми.
22. Основні правові норми, що стосуються психологічної допомоги жертвам торгівлі людьми.
23. Організація психологічної допомоги особам, які відбувають покарання.
24. Етичні та правові аспекти психологічної допомоги особам з залежною поведінкою.
25. Особливості надання психологічної допомоги внутрішньо переміщеним особам та біженцям.
26. Основні функції державної служби психологічної допомоги в Україні.
27. Форми співпраці психолога з іншими фахівцями (медиками, юристами, педагогами).
28. Порядок створення та діяльності психологічних центрів.
29. Вимоги до приміщень та обладнання для проведення психологічних консультацій.
30. Роль супервізії та інтервізії в професійній діяльності психолога.
31. Правові та організаційні аспекти роботи з психологічною документацією.
32. Основні форми звітності психолога.
33. Засади фінансування психологічних послуг в Україні.
34. Механізми контролю якості психологічної допомоги.
35. Правові наслідки для психолога за порушення професійної етики.
36. Організаційні засади кризового консультування в умовах надзвичайних ситуацій.
37. Правові аспекти, які регулюють роботу психолога в освітніх закладах.
38. Особливості надання психологічної допомоги в умовах воєнного стану.
39. Правові аспекти роботи психолога з конфіденційною інформацією про клієнта.
40. Механізми захисту прав клієнта в процесі психологічної допомоги.
41. Роль психолога у судових процесах (психологічна експертиза).
42. Правові та етичні аспекти психологічної допомоги особам з суїцидальними намірами.
43. Зміст поняття «інформована згода» клієнта на отримання психологічної допомоги.
44. Організаційні засади надання психологічної допомоги при травмах та ПТСР.
45. Основні положення законодавства щодо реклами психологічних послуг.
46. Міжнародні стандарти та етичні кодекси в галузі психології.
47. Роль психолога в профілактиці професійного вигорання.
48. Основні правові та організаційні засади психологічної роботи з дітьми-сиротами.
49. Правові аспекти регулюють психологічну допомогу в онлайн-форматі.
50. Механізми надання психологічної допомоги в системі охорони здоров'я.
51. Особливості документування психологічної роботи в кримінальному праві.

52. Правові та етичні виклики, пов'язані з використанням новітніх технологій у психології.

53. Зміст поняття «межі компетентності» психолога.

54. Правові наслідки для психолога за неналежне надання послуг.

55. Особливості психологічної допомоги в ситуаціях дискримінації.

56. Система психологічного забезпечення діяльності поліції.

57. Завдання психотерапевтичного впливу на особистість учасника бойових дій.

58. Форм і методів психологічної допомоги учасникам бойових дій.

59. Психогенні фактори впливу участі у воєнних діях на особистість комбатанта.

60. Суть інтегративного підходу в наданні психологічної допомоги учасникам бойових дій.

61. Діагностика стресу і кризових станів.

62. Психологічний супровід втрати в перші години-дні.

63. Техніка вирішення проблем після травматичної події.

64. Напрями психологічного забезпечення діяльності поліції.

65. Діяльність психолога під час професійно-психологічного відбору.

66. Головні завдання психологічного забезпечення поліції.

67. Взаємозв'язок психологічного консультування, психотерапії, психокорекції.

68. Особливості надання психологічної допомоги при депресії.

69. Психологічна допомога під час переживання втрати.

70. Особливості надання психологічної допомоги дітям при переживанні втрати.

71. Особливості надання психологічної допомоги при тривожних розладах.

72. Психологічна допомога: основні поняття.

73. Методика проведення дебрифінгу.

74. Особливості проведення психологічного консультування осіб, вимушених переселенців.

75. Проведення психологом психологічного діагностування працівників поліції.

76. Поняття першої психологічної допомоги.

77. Протоколи надання першої психологічної допомоги.

78. Техніки та вправи для емоційної регуляції та саморегуляції станів.

79. Основні проблеми, які можуть спостерігатися у дітей-переселенців.

80. Психологічний супровід учнів з посттравматичним стресовим розладом: напрямки роботи.

81. Особливості психологічного супроводу сім'ї, яка має проблемну дитину.

82. Етапи процесу надання психологічної допомоги.

83. Концепції психологічного супроводу сім'ї, яка має проблемну дитину.

84. Специфіка кризової психологічної допомоги.

85. Психологічний контакт між фахівцем та клієнтом в процесі психологічного консультування.

86. Ознаки ефективності надання психологічної допомоги.

87. Обов'язкові етичні норми при наданні психологічної допомоги.
88. Особливості надання психологічної допомоги особам зі зміненим станом свідомості.
89. Особливості роботи психолога в освітніх закладах.
90. Психологічна допомога особам з ПТСР.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Гридковець Л. М., Вашека Т. В. Психологічне консультування : посіб. Київ : Літера, 2015. 207 с.
2. Горбунова В. В., Климчук В. О. Посттравматичний стресовий розлад VERSUS: посттравматичне зростання. *Психологічна допомога особам, які беруть участь в антитерористичній операції* : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф., м. Київ, 30 берез. 2016 р. Київ, 2016. 248 с.
3. Євдокимова Н.О., Зливков В.Л., Лукомська С.О. Дорога змін: ефективне спілкування у кризових умовах життя: посібник із психології для «чайників». Миколаїв, 2016. 116 с.
4. Зливков В., Лукомська С., Євдокимова Н., Ліпінська С. Діти і війна: монографія. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2023. 221 с.
5. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.
6. Науково-практичне забезпечення пріоритетних напрямків роботи фахівців психологічної служби : поширення досвіду Полтавщини [методичний посібник] / [І. В. Близнюк, В. А. Божко, С. П. Горбонос та ін.] / укладач Н. О. Лук'яненко; за ред. В. Ф. Моргуна. Полтава : ПОІППО, 2009. 104 с.
7. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. / Гридковець Л. та ін. ; за заг. ред. Л. Гридковець. Том 3. Київ, 2018. 236 с.
8. Особливості стосунків «психотерапевт – клієнт» у сучасному соціокультурному середовищі : монографія / З. Г. Кісарчук та ін. ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. С. 225.
9. Основи роботи психолога внутрішніх військ МВС України: навч. посіб. / І.І. Ліпатов, І.І. Приходько, Ю.Б. Ірхін, В.І. Пасічник та ін. Харків: Акад. ВВ МВС України, 2008. 153 с.
10. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практ.-тич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с.
11. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко., Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ: ТОВ «Видавництво «Логос». 2015. 207 с.

12. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Ч. 9. Психологічна допомога працівникам ОВС, які виконують службові обов'язки в екстремальних умовах діяльності : навч.-метод. посіб. / Д. О. Александров, О. А. Левенець. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2015. 121 с.

13. Обуховська А.Г., Острова В.Д. Психологічна служба: підручник / за ред. В.Г.Панок . Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.

14. Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навчальний посібник. Київ. Ніжин: Видавець «ПП Лисенко» М.М., 2024. 260 с.

15. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія : навчальний посібник. Харків : Константа, 2018. 191 с.

16. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>

17. Програма психологічної підтримки для навчання консультантів для потреб Національної поліції України за методом «Рівний-Рівному»: наказ МВС України від 02.01.2023 року № 1.

<https://mva.gov.ua/derzhavni-sayti#Text>

18. Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» від 15.11.2025

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text>

19. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»

<https://ombudsman.gov.ua/uk/zakonodavstvo-u-sferi-ohoroni-zdorovya>

20. Закон України «Про соціальні послуги»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

Додаткові:

21. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник /за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.

22. Федоренко Р. П., Шкарлатюк К. І. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології: навч.посіб. для студ. Вищ. Навч. Закл. III - IV рівнів акредитації. Луцьк: Східноєвроп. Нац. Ун-т ім. Лесі Українки, 2012. с.237.

23. Шинкаренко І. О. Психологічні рекомендації працівнику Національної поліції під час дій в екстремальних умовах: наук.-метод. рекомендації / І. О. Шинкаренко. Дніпро : ДДУВС, 2020, 56 с.

24. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: методичний посібник. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. 234 с.

25. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів : зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 31 жовтня 2024 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2024. 360 с.

26. Беспаленко А. А., Щеглюк О. І., Кіх А. Ю., Бур'янов О. А., Волянський О. М., Корченко В. В., Михайловська М. М. Алгоритм реабілітації військовослужбовців з ампутацією кінцівок на основі мультипрофесійного та індивідуального підходу. *Український журнал військової медицини*. №1. Т. 1. 2020.

27. Журавльова Н. Ю. Особливості формування підтримуючих стосунків у психотерапевтичній роботі з сім'ями ветеранів / Н. Ю. Журавльова / Особливості стосунків «психотерапевт – клієнт» у сучасному соціокультурному середовищі : монографія / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос та ін. ; за ред. З. Г. Кісарчук. К. : Видавничий Дім «Слово». С. 129–154.

28. Карпенко О. Є. Насильство в сім'ї: соціально-педагогічні аспекти *Педагогічний альманах*. 2021. Вип. 47. С. 174–179.

29. Мельничук І. Я. Психологічна корекція посттравматичних стресових розладів особистості. *Innovative projects and programs in psychology, pedagogy and education : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 443–471.

30. Мілорадова Н.Е. Особливості надання першої психологічної допомоги особам, що постраждали в наслідок війни. *Психологічні та педагогічні про-блеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України* : тези доп. наук.-практ. конф. (Харків, 25 березня 2022 р) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2022. С. 108-109.

31. Романенко О.С. Актуальні напрями психологічного супроводження професійної діяльності правоохоронців. *Юридична психологія*. 2023. №2(33). С.18–25.

32. Шило С.М. Адміністративно-правові засади професійної психологічної підтримки працівників Національної поліції України в умовах війни. *Науковий вісник*. Ужгородський національний університет. Серія ПРАВО. Випуск 88. Ч. 4. 2025. С.286 - 291.

33. Сучасний стан психологічного забезпечення професійної діяльності сил охорони правопорядку: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 29 вересня 2017 року). Харків: Національна академія НГУ, 2017. 163 с.

Підпис автора РПНД:

Тетяна СНЯТКОВА